

**АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОГО
АУДИТУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ**

Калінкін Д.В.

аспірант другого року навчання ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Сучасні тенденції розвитку економіки показали необхідність удосконалення фінансово-бюджетної політики й формування відповідних механізмів державного фінансового контролю. Важливим інструментом державного управління, що надає можливість виконати відповідні завдання, пов'язані з діяльністю органів державної влади, є державний фінансовий контроль у формі внутрішнього аудиту.

Варто зазначити, що в умовах реформування державного фінансового контролю виникає ряд проблемних питань пов'язаних з теорією та практикою внутрішнього аудиту. Серед них слід звернути особливу увагу на актуальне питання пов'язане з визначенням факторів впливу на розвиток внутрішнього аудиту бюджетних установ.

В Україні науковими і практичними проблемами реформування системи державного фінансового контролю займається ряд вчених: Бровко О.Т. [1], Верхоглядова Н.І. [2], Дорош Н.І. [3], Майданевич П.Н. [4], Пантелєєв В.П. [5], Сухарева Л.О. [6] та інші.

Метою дослідження є визначення факторів впливу на стан розвитку внутрішнього аудиту в бюджетних установах.

В результаті проведеного дослідження встановлено, що на стан розвитку внутрішнього аудиту бюджетних установ оказує вплив безліч різноманітних факторів, які мають як контрольований, так і неконтрольований характер. Аналіз цих факторів, перш за все, дозволить простежити тенденції в зміні стану розвитку внутрішнього аудиту в залежності від створених умов функціонування бюджетної установи, а також допоможе своєчасно нівелювати чи мінімізувати негативні та підсилити позитивні наслідки впливу таких факторів.

Необхідно зазначити, що до контрольованих факторів головним чином відносять фактори внутрішнього середовища, а до неконтрольованих або слабоконтрольованих - фактори зовнішнього середовища. Останні слід прогнозувати та по можливості враховувати, розвиваючи внутрішній аудит бюджетної установи.

Для даного дослідження інтерес представляють фактори внутрішнього середовища бюджетної установи, що впливають на розвиток її внутрішнього аудиту.

Таблиця 1

Фактори впливу на розвиток внутрішнього аудиту бюджетної установи

Сфери дослідження	Фактори впливу
1	2
1. Діяльність бюджетної установи	1.1. Зміни, внесені до нормативно-правових актів; 1.2. Зміни схем посадових окладів чи порядку розрахунку конкретних видів нарахувань заробітної плати; 1.3. Зміни в організаційній структурі; 1.5. Зміни у видах діяльності
2. Система бухгалтерського обліку бюджетної установи	2.1. Зміни до нормативно-правових актів; 2.2. Відсутність діючого документообігу; 2.3. Суттєві зміни показників кошторису порівняно з попередніми роками; 2.4. Значне зростання дебіторської та/або кредиторської заборгованості; 2.5. Наявність асигнувань за кодами програмної (функціональної) , економічної кваліфікації видатків, які не планувалися та не здійснювалися у попередньому році; 2.6. Відсутність внутрішніх регламентів для системних та несистемних операцій тощо

1	2
3. Оцінка результатів попередньої ревізії	3.1. Систематичні порушення законодавства; 3.2. Виявлені недостачі; 3.3. Виявлені факти переплати заробітної плати внаслідок встановлення необґрунтовано завищених (порівняно з нормативно-правовими актами) надбавок чи доплат
4. Визначення пов'язаних з бюджетною установою сторін	4.1. Укладення договорів з маловідомими суб'єктами господарювання, які нещодавно створені або предмет договору не є їх основною діяльністю; 4.2. укладення договорів з суб'єктами господарювання, які мають невідповідну репутацію тощо
5. Стан використання бюджетною установою інформаційних технологій	5.1. Застосування бюджетною установою неліцензійних програм або програм, непристосованих для ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах; 5.2. Невнесення змін до програм, якщо це було необхідно з огляду на внесені Держказначейством зміни до порядку ведення обліку; 5.3. Відсутність розмежування доступу до ділянок обліку, 5.4. Доступ до комп'ютерної програми осіб, які не мають відповідних повноважень, внаслідок чого можливе внесення несанкціонованих змін тощо

Для аналізу факторів впливу на розвиток внутрішнього аудиту бюджетної установи потрібно оцінити цей вплив, та визначити, які з факторів мають найбільше значення при розвитку внутрішнього аудиту бюджетної установи. Для цього доцільно застосувати метод складання профілю середовища, в основі якого лежить експертне опитування та визначається:

- 1) оцінка ступеня впливу факторів на розвиток внутрішнього аудиту

бюджетної установи. Для цього група експертів оцінила по шкалі від 0 до 100 балів вплив тих, чи інших факторів. При цьому нуль присвоюється в тому випадку, якщо фактор, на думку експерта, не має суттєвого значення; 100 балів присвоюється тому фактору, який має найбільш важливе вирішальне значення;

2) оцінка ваги факторів методом рангової кореляції;

3) визначення методом експертних оцінок ступеня вирогідності впливу факторів на розвиток внутрішнього аудиту бюджетної установи.

Узагальнюючи проведений аналіз впливу виявлених внутрішніх та зовнішніх факторів на розвиток внутрішнього аудиту бюджетної установи доцільно побудувати матрицю впливу таких факторів, що наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Матриця впливу факторів на стан розвитку внутрішнього аудиту бюджетної установи

Вплив факторів	Фактори				
	Діяльність бюджетної установи	Система бухгалтерського обліку	Результати попередньої ревізії	Пов'язані з бюджетною установою	Використання інформаційних
Високий	+	+			
Середній			+	+	
Низький					+

Як випливає з табл. 2. найбільший впливовими на розвиток внутрішнього аудиту бюджетної установи є фактори ризику у сфері діяльності бюджетної установи та системі бухгалтерського обліку, їх негативний вплив може істотно зашкодити.

Також значний негативний вплив факторів у сфері попередніх контрольних заходів та пов'язаних з бюджетною установою сторін. Фактори у сфері стану використання бюджетною установою інформаційних технологій мають зовсім незначний вплив на її діяльність.

Таким чином, було проаналізовано фактори впливу на стан розвитку

внутрішнього аудиту. По результатам проведеного аналізу, на думку автора, особливу увагу слід приділити визначенню шляхів нівелювання негативних наслідків прояву таких факторів.

Перелік джерел

1. Бровко О.Т. Організаційні аспекти та інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту товарних запасів / О.Т. Бровко // – Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2010. – № 3(53). – С. 48-50.
2. Верхоглядова Н.І. Розвиток внутрішнього аудиту / Н.І. Верхоглядова, І.В. Олініченко // Економіка і регіон. – 2009. – № 1(20). – С. 136-139.
3. Дорош Н.І. Сутність і призначення внутрішнього аудиту / Н.І. Дорош // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2006. – № 1(35). – С. 41-46.
4. Аудит [Текст] : учебное пособие / Ж.А. Богданова [и др.] ; ред. П.Н. Майданевич, Е.И. Волошина. – Симферополь : Феникс, 2008. – 700 с.
5. Пантелеєв В.П. Внутрішньогосподарський контроль : методологія та організація [Текст] : монографія / В.П. Пантелеєв. - К. : Інформ.-аналіт. агентство, 2008. – 489 с.
6. Сухарева Л.О. Аудит ефективності використання бюджетних коштів: протиріччя формування понятійного апарату / Л.О. Сухарева, Т.В. Федченко // Фінанси України. – 2006. – № 8. – С. 125-131.